

## תאריך עדכון: יולי 2023

שם ומספר הקורס: בריאות האוכלוסייה 81-300-01

רכזי הקורס: דר' סיון שפיצר פרופ' מיכאל אדלשטיין

סוג הקורס: שיעורים, תרגילים, סדנאות, פרויקט בקהילה

שנת לימודים: תשפ"ד סמסטר: א היקף שעות: 90

אתר הקורס באינטרנט:

### א. מטרות הקורס (מטרות על / מטרות ספציפיות):

#### רקע:

תחום בריאות האוכלוסייה עוסק במציאת פתרונות ומשאבים להתמודדות עם האתגרים הגורמים לבריאות לקוייה בקבוצות אוכלוסייה מובחנות, וזאת באמצעות שותפויות בין סקטורים שונים כגון בריאות הציבור, תעשייה, אקדמיה, ארגוני בריאות, שלטון מקומי ועמותות.

קורס בריאות האוכלוסייה הינו הקורס הראשון שלכם במסגרת הכשרתכם כרופאים, וזאת לפני לימוד הגישות הקליניות לטיפול בחולי הפרטני של מטופליכם בעתיד. מטרת הקורס היא הבנת ההשפעה הנרחבת שיש למבנים חברתיים על בריאותו של האדם.

במהלך הקורס נתמקד במספר תחומים: הבנת הגורמים החברתיים המשפיעים על בריאותו של המטופל, הגורמים לפערים בין אוכלוסיות, תפקידן של מערכות בריאות, ואי-שוויון בבריאות וההתמודדות עימו; נכיר את התפיסות והגישות של תחום בריאות הציבור כולל מניעה, קידום והגנה על האוכלוסייה; נלמד מושגים ומיומנויות בסיסיות למדידה של בריאות דרך תחום האפידמיולוגיה; ונבחן ונעצב תוכניות התערבות לקידום בריאותן של קבוצות ואוכלוסיות בעלות צרכים וגורמי סיכון ייחודיים בגליל.

#### תכנים עיקריים:

##### 1. מאפיינים חברתיים בבריאות ואי-שוויון:

- הכרה, הבנה והגדרה של בריאות, גישות רפואיות ומודלים ביו-פסיכו-סוציאליים
- הערכת הגורמים החברתיים המשפיעים על בריאות והשפעתם על הופעת והתפתחות מחלות.
- הכרת השפעתם של מבנים חברתיים על יצירת פערים בין אוכלוסיות ואי-שוויון.

##### 2. אפידמיולוגיה:

- הכרת מושגים באפידמיולוגיה והשימוש בהם לצרכי בריאות האוכלוסייה, כולל ניטור והערכה של מצב הבריאות של אוכלוסיות, זיהוי הגורמים למצבי הבריאות ובחינת התערבויות יעילות לשינוי ולשיפור המצב ברמות מנע שונות.

##### 3. בריאות הציבור (מניעה, קידום בריאות והגנה):

- הכרת עקרונות קביעת מדיניות בבריאות הציבור, מבנה מערכת הבריאות, חוקים ואתיקה.
- הכרת פעילויות המניעה והבקרה בבריאות הציבור: פיקוח בתחום בריאות הסביבה, איכות ובטיחות מזון, חיסונים, טיפול בהתפרצויות תחלואה ואירועים חריגים.
- תכניות התערבות לקידום בריאות האוכלוסייה וצמצום אי השוויון בבריאות.

##### 4. הכרת קהילות הגליל:

- הכרת צרכיהם של אוכלוסיות הגליל והבנת חשיבות הכרת ההבדלים התרבותיים של אוכלוסיות פגיעות.
- פיתוח תכנית להתערבות קהילתית מבוססת ראיות

### ב. תוכן הקורס: (רציונל, נושאים)

**מהלך השיעורים:** (שיטות ההוראה, שימוש בטכנולוגיה, מרצים אורחים) הקורס כולל שיעורים פרונטליים יחד עם עבודה בקבוצות קטנות, סדנאות ייחודיות והתנסות בקהילה. סגל הקורס כולל מרצים מהפקלטה לרפואה, משרד הבריאות, בתי חולים וקופות החולים, ומנהיגים קהילתיים.

**ג. חובות הקורס:**  
דרישות קדם: אין

**חובות / דרישות / מטלות:**

1. מבחן סוף הקורס: 60%
2. פרויקט התערבות בקהילה - הצגת ע"י הקבוצות: 15%
3. דוח תכנית ההתערבות בקהילה- תאריך הגשה: 25%
4. ציון עובר בקורס הינו 60.
5. בקורסים בהם הציון מורכב ממספר בחנים, מטלות (עם ציון), ומבחנים, חלה חובת מעבר (ציון 60 ומעלה) בכל אחד ממרכיבי הציון.

**ד. קריאה:** (חובה/רשות)

**ספרי הלימוד (textbooks) וספרי עזר נוספים, חומר מחייב למבחנים:**

**חובה:**

1. Goodman SN, Goel S, Cullen MR. Machine Learning, Health Disparities, and Causal Reasoning. *Ann Intern Med.* 2018;169(12):883. doi:10.7326/m18-3297
2. Friedman NL, Banegas MP. Toward Addressing Social Determinants of Health : A Health Care System Strategy. *Perm J.* 2018;22:18-095.
3. Wilberg A., Saboga-Nunes L, Stock C. Are we there yet? Use of the Ottawa Charter action areas in the perspective of European health promotion professionals. *Journal of Public Health: From Theory to Practice* 2019 <https://doi.org/10.1007/s10389-019-01108-x>.
4. Estruch et al. Primary Prevention of Cardiovascular Disease with a Mediterranean Diet Supplemented with Extra-Virgin Olive Oil or Nuts. *N Engl J Med* 2018; 378:e34.

**רשות:**

- Epidemiology by Leon Gordis, published by Saunders Elsevier 2009
- Public health and preventive medicine 15<sup>th</sup> edition by Robert Wallace, published by McGraw Hill
- Public health and epidemiology at a glance by Somerville, Kumaran and Anderson, published by Wiley Blackwell
- Epidemiology, evidence based medicine and public health by Yoav Ben Shlomo, Brookes and Hickman, published by Wiley Blackwell